

Předkládá: Ing. Mgr. Jan Mochťák, Česká pirátská strana

Zpracoval(i): Ing. Mgr. Jan Mochťák, Česká pirátská strana

Zasedání Zastupitelstva města Prostějova konané dne 23. února 2026

Název materiálu: Návrh na zřízení „Fondu pomoci prostějovským dětem“

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo města Prostějova

ukládá

Radě města zajištění:

1. Zřízení trvalého účelového peněžního fondu s názvem „**Fond pomoci prostějovským dětem**“ dle § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
2. **Stanovuje** účinnost Fondu dnem **1. 9. 2026**.
3. **Ukládá** Radě města Prostějova zajistit zahrnutí **pilotní alokace ve výši 500 000 Kč** do návrhu rozpočtu města na rok 2026.

Podpisy			
Předkladatel	Ing. Mgr. Jan Mochťák Česká pirátská strana	1. 2. 2026	
Zpracovatel (é)	Ing. Mgr. Jan Mochťák Česká pirátská strana	1. 2. 2026	

Důvodová zpráva

Cílem předkládaného materiálu je **zavedení systémového nástroje pro adresnou podporu dětí z nízkopříjmových rodin při jejich zapojení do volnočasových aktivit**. Návrh reaguje na limity stávajícího plošného systému (Corrency), který vyžaduje finanční spoluúčast rodin, čímž paradoxně vylučuje ty nejpotřebnější a není uživatelsky vhodný pro sportovní a volnočasové instituce. Současně reaguje na skutečnost, kdy podíl výplaty příspěvku na bydlení v Prostějově je nejen nad průměrem Olomouckého kraje i celé ČR a patří k jedněm z nejvyšších. Nový Fond pomoci prostějovským dětem přináší řešení formou úhrady nákladů přímo poskytovateli služby. Tento model, inspirovaný úspěšnou praxí statutárního města Olomouce, odstraňuje finanční bariéry pro rodiny a administrativní zátěž pro sportovní kluby. Pilotní provoz bude spuštěn od školního roku 2026/2027.

Analýza současného stavu a identifikace problému

Město Prostějov dlouhodobě deklaruje zájem na podpoře sportu mládeže a minimalizaci bariér bránících dětem v aktivním trávení volného času. Socioekonomická realita rodin v našem městě se však v posledních letech výrazně proměnila, což vyžaduje změnu přístupu města k distribuci podpory.

Kvantifikace sociální potřeby (tvrdá data)

Analýza dat Úřadu práce a demografických statistik ukazuje alarmující trend v okrese Prostějov:

- **Dramatický nárůst příjemců přídatku na dítě:** Zatímco v roce 2020 bylo v okrese vyplaceno 2 138 těchto dávek, v roce 2024 tento počet vystoupal na **5 412 dávek**. Jde o nárůst o více než **150 %** během čtyř let. Tato dávka je přitom vyplácena rodinám s příjmem do 3,4násobku životního minima, což v praxi zahrnuje velkou skupinu tzv. pracujících chudoby.
- **Tlak nákladů na bydlení:** Počet vyplacených příspěvků na bydlení v okrese vzrostl z 8 516 (rok 2022) na **20 297 (rok 2024)**. To indikuje, že mandatorní výdaje vytěsňují z rodinných rozpočtů prostředky na „zbytné“ aktivity dětí.

Možné dopady reformy sociálních dávek (tzv. „Superdávka“) na cílovou skupinu v roce 2026
Při plánování fondu s účinností od školního roku 2026/2027 je nezbytné zohlednit potenciálně zásadní změny v systému státní sociální podpory, kterou představuje zavedení Dávky státní sociální pomoci (DSSP), mediálně známé jako „Superdávka“. Tato reforma sloučí čtyři dosavadní dávky (přídatku na dítě, příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení) do jedné.

Klíčové implikace pro městský fond:

1. Změna prokazování nároku: Žadatelé již nebudou disponovat „rozhodnutím o přiznání přídatku na dítě“. Místo toho budou mít rozhodnutí o přiznání DSSP, která bude obsahovat složku „bonus na dítě“. Statut městského fondu musí být na tuto terminologickou změnu připraven.
2. Riziko nesprávného pochopení: „Bonus na dítě“ v rámci DSSP je vázán na školní docházku a pracovní aktivitu rodičů. Je to paušální částka (cca 500–1000 Kč dle příjmu), která slouží k pokrytí běžných potřeb dítěte. Městský fond je naproti tomu určen na *specifické, jednorázové a nákladné* položky (lyžařský kurz za 5000 Kč, ZUŠ za 2000 Kč/pololetí).
3. Nedostatečnost státní podpory: Ani Superdávka nebude pokrývat plné náklady na kroužky či tábory. Naopak, sloučením dávek může u některých rodin dojít k optickému snížení či tábory. Naopak, sloučením dávek může u některých rodin dojít k optickému snížení disponibilního příjmu pro volný čas, protože prioritou bude úhrada bydlení – zvláště v případě samozivitelských domácností se starším dítětem. Role městského fondu jako doplňkového, nenárokového zdroje tak zůstává nezastupitelná.

Odhad velikosti cílové skupiny ve městě

V Prostějově žije přibližně 6 300 až 6 500 dětí ve věku 5–19 let (cílová skupina pro volnočasové aktivity). Při extrapolaci okresních dat na město lze kvalifikovaně odhadnout, že cca 2 200 dětí v Prostějově žije v rodinách, které splňují kritéria pro pobírání přídatku na dítě. Tato skupina, tvořící zhruba třetinu dětské populace města, je bezprostředně ohrožena vyčleněním z kolektivu z finančních důvodů.

Limity stávajícího systému Corrency

Město v současnosti využívá systém Corrency, který je snad efektivní pro podporu lokální ekonomiky (vysoce diskutabilní), avšak v sociální oblasti selhává zcela kvůli následujícím strukturálním vadám:

- **Bariéra spoluúčasti:** Systém vyžaduje povinnou 50% spoluúčast rodiny. Pokud roční kroužek stojí 6 000 Kč a město přispěje 1 000 Kč, rodina musí stále doplatit 5 000 Kč. Pro rodinu v hmotné nouzi je tato bariéra nepřekonatelná, a proto podporu nevyužije vůbec. Tato bariéra se projevuje ještě výrazněji u domácností se dvěma a více dětmi – takováto rodina musí na kroužky pro dvě děti „najít“ v rozpočtu deset tisíc korun. Přičemž se tyto úhrady nejvíce soustředí do měsíců září a říjen, který je spojen s dalšími náklady v souvislosti s nástupem dětí do škol.
- **Administrativní zátěž:** Sportovní kluby musí složité párovat částečné platby (od rodiče a z Corrency) a ověřovat SMS kódy, což zatěžuje dobrovolníky a vede k neochotě klubů se zapojit.
- **Mrtvá váha:** Podpora je plošná a často ji čerpají rodiny, které by kroužek uhradily i bez příspěvku, čímž dochází k neefektivnímu vynakládání veřejných prostředků.

Systém Corrency ve výsledku **nemá dopad do úhrady volnočasových a sportovních kroužků pro nejohroženější skupiny**. Sociálně slabá rodina si nemůže dovolit zaplatit ani "zlevněnou" polovinu, a proto podporu nevyužije vůbec. Prostředky tak směřují k rodinám, které bariéru nemají, čímž se nenaplní deklarovaný cíl "minimalizace bariér" pro všechny. Aktuální systém přináší sportovním klubům značnou byrokratickou zátěž, což po zkušenostech z kauzy TJ Prostějov – kde se řešily i zcela marginální chyby v přihláškách (na úrovni statistické odchylky) – působí silně demotivačně. Zatímco pro běžné obchody je akceptace digitálních plateb standardem, pro sportovní kluby je implementace systému Corrency administrativně vyčerpávající. Tyto organizace nestojí na profesionálním aparátu, ale na práci trenérů a dobrovolníků, kteří nemají prostor věnovat se složité administrativě. Standardní výběr příspěvků v klubu probíhá hromadně (např. převodem na účet pod variabilním symbolem). Systém Corrency však vyžaduje individuální zpracování každé transakce:

1. **Registrace klubu:** Klub se musí registrovat jako obchodník a uzavřít smlouvu.
 2. **Autorizace platby:** Rodič musí nahlásit unikátní kód z SMS. Klub musí tento kód ověřit v systému Corrency (přes web nebo SMS terminál) v reálném čase nebo v krátkém časovém okně.
 3. **Dvojitý finanční tok:** Platba za kroužek se rozpadá na dvě části:
 - Část (50 % nebo zbytek do limitu) platí rodič přímo klubu (hotově nebo převodem).
 - Část (correnty) proplácí město/poskytovatel systému zpětně na základě vyúčtování.
 4. **Párování plateb:** Účetní nebo pokladník klubu musí manuálně párovat tyto dva nesourodé toky peněz k jednomu dítěti. V klubu s 300 a více dětmi to znamená stovky až tisíce manuálních operací, riziko chyb a nutnost složité komunikace s rodiči.
- Místo zjednodušení vytváří systém Corrency v segmentu kroužků administrativní úzké hrdlo.

Politická deklarace vs. realizační praxe v Prostějově

Představitelé města Prostějova dlouhodobě deklarují podporu mládežnického sportu jako svou klíčovou prioritu, přičemž zdůrazňují nutnost vytvářet vhodné podmínky pro sportování široké veřejnosti i rodin s dětmi. Vedení radnice argumentuje významem profesionálních vzorů pro motivaci mládeže a vnímá sport jako zásadní prvek prevence a smysluplného trávení volného času. Tento postoj je formálně ukotven i ve strategickém plánu rozvoje sportu na roky 2023–2027, jehož hlavním cílem je zajistit dostupnost sportovních zařízení a aktivit pro všechny občany. Navzdory těmto proklamacím o "maximalizaci podpory" a "minimalizaci bariér" volí město nástroj (Corrency), který:

1. Vytváří bariéry: Požadavek 50% spoluúčasti je v přímém rozporu s cílem minimalizace bariér pro sociálně slabé. Rodina, která nemá 3 000 Kč na doplacení fotbalového soustředění, nikam dítě nepošle, i když má "slevu" 1 000 Kč.
2. Nepodporuje efektivně "masový sport": Masový sport je závislý na dostupnosti pro široké vrstvy. Pokud systém vyžaduje složitou administrativu, odrazuje to jak rodiče (kteří musí řešit registrace a formuláře), tak kluby (které musí procesovat data).
3. Odvádí prostředky mimo sport: Část rozpočtu na podporu (cca 8,5 % z alokované částky) odtéká soukromému provozovateli systému jako provize. V případě 5 milionové alokace jde o více než 400 000 Kč, které by mohly přímo podpořit činnost klubů, uhradit členské příspěvky pro desítky dětí z chudých rodin nebo je město mohlo využít na náklady pokrývající zajištění činnosti vlastními personálními zdroji.

Srovnávací analýza a syntéza dat

Při pohledu na devět vybraných sportů v Prostějově pro rok 2026 lze identifikovat dramatické rozdíly v nákladovosti, které jsou dány povahou sportu, mírou individualizace a nároky na infrastrukturu. Tento obecný odhad je zpracován pro dítě ve věku 12 let – náklady rodiny (členský poplatek, materiální vybavení, soustředění atd. Vycházeno bylo z veřejných zdrojů – členské poplatky a nákladovost sportu dle šetření NSA.

<i>Sportovní odvětví</i>	<i>Roční náklady domácnosti (průměr)</i>	<i>Míra závislosti na vybavení</i>	<i>Hlavní nákladová položka</i>
<i>Tenis</i>	<i>170 000 Kč</i>	<i>Vysoká</i>	<i>Individuální trenéři, kurty, turnaje, vybavení</i>
<i>Hokej</i>	<i>50 000 Kč</i>	<i>Velmi vysoká</i>	<i>Výstroj (brusle, hokejky), příspěvky</i>
<i>Cyklistika</i>	<i>35000*</i>	<i>Extrémní</i>	<i>Amortizace kol a materiál</i>
<i>Plavání</i>	<i>25 000 Kč</i>	<i>Střední</i>	<i>Oddílové příspěvky (nájem drah, soustředění, vybavení)</i>
<i>Fotbal</i>	<i>25 000 Kč</i>	<i>Střední</i>	<i>Kopačky, cestovné, soustředění</i>
<i>Basketbal</i>	<i>25 000 Kč</i>	<i>Střední</i>	<i>Obuv, cestovné, soustředění</i>
<i>Atletika</i>	<i>22 000 Kč</i>	<i>Nízká</i>	<i>Soustředění a obuv</i>
<i>Judo</i>	<i>19 000 Kč</i>	<i>Nízká</i>	<i>Cestovné a turnaje</i>
<i>Házená</i>	<i>18 000 Kč</i>	<i>Nízká</i>	<i>Obuv do haly, příspěvky, cestovné</i>

* U cyklistiky kalkulováno se započtením klubové záplátky dráhového kola. Bez této podpory by náklady vzrostly o dalších 10 000 – 30 000 Kč.

Socioekonomické implikace a bariéry

Data naznačují, že sportování dvanáctiletého dítěte v Prostějově vyžaduje od rodiny s průměrnými příjmy značné oběti. Zatímco u sportů jako házená či judo představuje měsíční náklad

cca 1 300 – 1 600 Kč, což je pro většinu rodin únosné, u hokeje se jedná o 3 750 Kč a u tenisu o více než 14 000 Kč měsíčně.

Tento stav vede k sociální stratifikaci sportovního prostředí, kde ekonomický status rodiny přímo determinuje sportovní úspěšnost a výběr disciplíny dětí. Kritickým faktorem je také úbytek dobrovolnictví a nárůst profesionalizace trenérských pozic, což zvyšuje tlak na růst členských příspěvků. Zároveň se projevuje trend poklesu pohybové gramotnosti populace, což je paradoxní vzhledem k vysokým investicím státu (přes 40 miliard Kč ročně z veřejných rozpočtů). Rodiče v Prostějově tak často suplují roli státu nejen finančně, ale i logisticky.

Prostějov v období 2020–2026 potvrzuje svou roli sportovního centra, které dokáže nabídnout špičkové podmínky pro talentovanou mládež i rekreační sportovce. Nicméně ekonomická realita klade na rodiče dvanáctiletých dětí vysoké nároky.

1. **Dostupnost vs. Elitářství:** Sporty využívající městskou infrastrukturu s vysokou dotací (atletika, házená) zůstávají relativně dostupné. Sporty založené na individuálním komerčním modelu a vyšších nákladech (tenis, hokej či cyklistika) se stávají doménou jen úzké skupiny obyvatel.
2. **Role dotací a jejich limity:** Systémy jako Correny mají spíše symbolický až nijaký význam a pro skutečně potřebné rodiny nepředstavují reálnou pomoc kvůli nízkým limitům a nutné vysoké spoluúčasti.
3. **Fyzický vývoj a náklady:** Věk 12 let je spojen s maximální obměnou vybavení z důvodu růstu, což tvoří u většiny sportů (mimo tenisu a plavání) 30–50 % celkového ročního rozpočtu.
4. **Budoucí trendy:** Lze očekávat další tlak na růst cen energií a pronájmů sportovišť, což se promítne do pololetních příspěvků. Strategie státu „Sport 2025“ sice deklaruje snížení ekonomické spoluúčasti rodin, ale reálná data z let 2024 a 2025 ukazují spíše opačný trend.

Příklad dobré praxe: Zkušenosti z Olomouce

Návrh není experimentem, ale aplikací ověřeného know-how. Jako referenční model slouží Fond pomoci olomouckým dětem, který v sousedním statutárním městě úspěšně funguje již od roku 2017.

Klíčové faktory úspěchu v Olomouci:

- Vysoká efektivita a poptávka: Model se ukázal jako vysoce funkční, což dokládá setrvalý růst zájmu. Město Olomouc reagovalo na pozitivní zpětnou vazbu postupným navyšováním alokace – z 1,7 mil. Kč v roce 2023 na 3,2 mil. Kč pro rok 2025.
- Nulová byrokracie pro kluby: Olomoucký model přenesl administrativní zátěž na úřad. Sportovní kluby nemusí řešit registrace do systémů ani ověřování kódů; pouze vystaví fakturu na jméno dítěte, kterou město proplatí. To je kluby kvitováno jako zásadní výhoda oproti jiným dotačním titulům.
- Reálný sociální dopad: Díky 100 % úhradě nákladů (např. plná cena lyžařského kurzu) se do aktivit zapojily i děti z nejchudších rodin, které by systém se spoluúčastí automaticky vyloučil.
- Stabilita: Fond v Olomouci funguje stabilně přes 7 let a stal se pevnou součástí rodinné politiky města. Prostějovský návrh přebírá tyto osvědčené principy a adaptuje je na místní podmínky.

Příloha: Draft navrhované řešení: Fond pomoci prostějovským dětem

Zbylá část textu je jen zahájením možné diskuze pro rychlejší proces zvažování na úrovni města!

Jako řešení se navrhuje zřízení fondu, který oddělí sociální podporu dětí od podpory maloobchodu. Návrh vychází z funkčního modelu „Fond pomoci olomouckým dětem“, který funguje od roku 2017. Na rozdíl od Correny, který je otevřen všem dětem v Prostějově, je navrhovaný fond striktně cílen na nízkopříjmové rodiny. Podmínkou čerpání je doložení pobírání přídatku na dítě nebo příjem domácnosti pod hranici čtyřnásobku životního minima. Podpora tak směřuje výhradně tam, kde je finanční bariéra reálnou překážkou. Nedochází k "plýtvání" prostředků na rodiny, které pomoc nepotřebují.

Základní parametry fondu:

- **Cílová skupina:** Děti 5–19 let s trvalým pobytem v Prostějově nebo navštěvující prostějovskou školu.
- **Adresnost:** Nárok mají rodiny prokazující pobírání přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, pěstounských dávek, nebo (od roku 2026) „ bonusu na dítě “ v rámci nové dávky státní sociální pomoci.
- **Výše a forma podpory:** Fond hradí 100 % nákladů na aktivitu až do výše 5 000 Kč ročně (ve zvláštních případech až 10 000 Kč).
- **Mechanismus úhrady:** Platba odchází z města přímo na účet poskytovatele (škola, klub, DDM) na základě faktury. Rodič peníze nedostává do ruky, čímž je eliminováno riziko zneužití.
- **Bezdlužnost/řešení dluhu k městu:** Podmínkou pro získání příspěvku proto musí být i uhrazený poplatek za odpady (případně řádně dodržovaný splátkový kalendář). Platí jednoduché pravidlo: Kdo chce pomocnou ruku od města, měl by mít vůči městu čistý stůl.

Věcné zaměření a typologie podporovaných aktivit

Fond by měl být striktně účelový. Prostředky nelze použít na nákup vybavení (oblečení, obuv, školní pomůcky – toto řeší hmotná nouze nebo nadace), ale výhradně na úhradu služby.

Podporované aktivity:

1. **Školní akce:** Lyžařské výcvikové kurzy (LVK), školy v přírodě, vícedenní exkurze, adaptační kurzy.
2. **Zájmové vzdělávání:** Úplata za vzdělávání v ZUŠ, kroužky v DDM (Sportcentrum), kroužky ve školních družinách a klubech.
3. **Sportovní aktivity:** Členské příspěvky ve sportovních oddílech, soustředění.
4. **Prázdninové aktivity:** Letní tábory (pobytové i příměstské).
5. **Vzdělávací podpora:** Doučování, přípravné kurzy na SŠ (reakce na poptávku po roce 2024).
6. **Zdravotní pobyty:** Rehabilitační a ozdravné pobyty (klimatické lázně neuhrazené ZP).

Cílové skupiny a kritéria oprávněnosti

Primární cílová skupina: Děti ve věku 5 až 19 let (včetně), které: a) mají trvalý pobyt na území města Prostějova, NEBO b) plní povinnou školní docházku / studují na škole zřizované městem Prostějov (bez ohledu na trvalé bydliště – podpora vazby na prostějovské školství). Sociální kritérium (oprávněný žadatel): Zákonný zástupce dítěte, který prokáže, že rodina pobírá v době podání žádosti (nebo v posledních 3 měsících):

- *Přídatek na dítě (do 30. 9. 2025).*
- *Dávku státní sociální pomoci (Superdávku) se složkou "bonus na dítě" (od 1. 10. 2025 / 2026).*
- *Příspěvek na péči (u dítěte se ZP).*

- Dávky péstounské péče.
- Nebo se ocitl v náhlé krizové situaci (úmrtí živitele, živelní pohroma) – na základě individuálního posouzení OSPOD.

Mechanismus poskytování podpory a eliminace rizika zneužití

Aby se předešlo zneužití prostředků (např. použití peněz na chod domácnosti místo na kroužek), bude zaveden princip bezhotovostní úhrady třetí straně.

Proces:

1. Rodič vybere aktivitu.
2. Škola/organizátor vystaví fakturu nebo podklad k platbě na jméno dítěte.
3. Rodič podá žádost na město a přiloží tento podklad + doklad o sociální situaci (přídavek na dítě).
4. Komise fondu doporučí, Rada města schválí.
5. Město Prostějov pošle peníze přímo na účet školy/organizátora pod variabilním symbolem dítěte. Rodič peníze "nevidí", vidí pouze uhrazenou službu.

Administrativní proces a digitalizace agendy

Agenda bude svěřena Odboru školství, kultury a sportu (případně v kooperaci s Odborem sociálních věcí pro ověřování dávek).

- Podání: Osobně na podatelnu, poštou, datovou schránkou, e-mailem s el. podpisem.
- Lhůty: Komise zasedá 1x měsíčně. Rada schvaluje na nejbližší schůzi (zpravidla do 30 dnů od podání).
- Kontrola: Odbor namátkově ověřuje, zda dítě aktivitu skutečně navštěvuje (docházka v ZUŠ, účast na táboře). V případě neúčasti bez omluvy je povinnost vrátit dar (ošetřeno ve smlouvě/statutu).

Finanční dopady a mechanismus čerpání

S ohledem na odpovědné rozpočtování je navržen dvoufázový náběh financování:

Fáze 1: Pilotní provoz (Září – Prosinec 2026)

- Navrhuje se pilotní alokace ve výši 500 000 Kč v rozpočtu na rok 2026 (převedení části peněz z alokace pro systém Correny v rozpočtu 2026).
- Tato částka umožní podpořit ve startovací fázi cca 100 až 150 dětí (při kombinaci maximálních a nižších příspěvků).
- Účelem je otestovat administrativní nastavení a ověřit reálnou „konverzi“ oprávněných žadatelů (předpoklad aktivního zájmu je cca 15–20 % z celkového počtu 2 200 oprávněných).

Fáze 2: Kontinuální provoz (Leden – Červen 2027)

- Na základě vyhodnocení zájmu v pilotní fázi (do konce roku 2026) budou do rozpočtu města na rok 2027 alokovány prostředky dostupné od 1. 1. 2027.
- Tyto finance dokryjí poptávku ve zbytku školního roku 2026/2027. Zajistí se tak kontinuita podpory pro platby splatné v druhém pololetí (druhá část členských příspěvků, jarní školy v přírodě, letní tábory hrazené na jaře).

Harmonogram implementace

Účinnost Statutu je stanovena na 1. 9. 2026, což koresponduje se začátkem školního roku.

1. Jaro 2026: Schválení Statutu a zřízení Fondu v Zastupitelstvu.
2. Červen – Srpen 2026: Informační kampaň, distribuce letáků do škol, zveřejnění formulářů.

3. *Září 2026: Spuštění příjmu žádostí a první úhrady kroužků na nový školní rok (z pilotní alokace).*
4. *Leden 2027: Plynulý přechod na financování z rozpočtu 2027 pro jarní aktivity.*

Závěr

Zřízení Fondu pomoci prostějovským dětem není pouze sociálním opatřením, ale investicí do prevence sociálně patologických jevů. Umožní stovkám dětí, které by jinak zůstaly na ulici nebo doma u počítače, smysluplně trávit čas v kolektivu vrstevníků. Oproti stávajícímu systému Correny přináší tento model skutečnou dostupnost pro potřebné a administrativní jednoduchost pro organizátory.

